

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ
ΚΑΤΑ ΠΕΜΠΤΗΝ
ΚΑΙ
ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ
ΕΤΗΣΙΑ ΠΡΟΠΑΗΡΩΤΕΑ

ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΔΡ. 10
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ Φ.ρ. Χρ. 10

Τιμή Φύλλου
5 λεπτά 5

ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΛΟΓΟΝ
— ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ —

ΕΤΟΣ Α'. | ΑΘΗΝΑΙ, Κυριακή 23 Μαΐου 1903 | ΓΡΑΦΕΙΑ : 'Οδός Οικονόμου αριθ. 4 | ΔΡΙΘ. 41

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΧΑΪΝΕ

μεταφρασμένον από τον κ. Παύλον Γενετόν

I

Ὀνειρετικά Ἀγάπες κ' ἐγὼ γιὰ φοβῶ
Ἀνθός καὶ μυρτιάς καὶ μαλλιακὰ φουρνιά.
Τραγουδάκι μικρὰ θλιβερὰ μη ολόγια
Καὶ χεῖρ' ἑλκυστικὰ μὲ πικρὰ ὄτερα λόγια.

Τὰ ὄνειρα γίνονται στὸν χρόνον τὰ βέβαια!
Κι' αὐτὸ τῆς Ἀγάπης μου τὸ ὄνειρο ἔχασθαι
Μοῦ ἔμειναν μόνο παραμένα λουζέδια
Γιὰ νὰ πλέξω μ' αὐτὰ τὰ φτωχὰ μου τραγοῦδια.

Ναί, σὺ ἔμεινες μόνο, τραγοῦδι ὄρφανό.
Πέτα, πεύρα καὶ σὺ στὸ μαῦρο σφραῖδ
Τ' ὄνειρό μου νὰ βρῆς τὸ χερμένον.

Κι' ἂν μέσ' στ' ἄπειρο βρῆς τὸνερό μου μιὰ μέρα,
Χαίρετίσματ' ἐπὶ τοῦ—ὁ τραγοῦδι θλιμμένο,
Στὴ Σαῦν τὴν ἀγένην στέλω—ἀγέρω.

II

Στάζουν τὰ δακρὺνὰ μου καὶ ψυτῶν. νεκ
Ὀλόδροσα λουλοῦδια
Κ' οἱ στεναγμοὶ μου βγαίν. νεκ καὶ γίνονται
Τῶν ἀπιδονιῶν τραγοῦδια

Κι' ἂν μ' ἀγαπᾷς, ἐὼς χρυσὸ παιδάκι μου
Θὰ σοῦ χαρίσω ὅλα τὰ λουλοῦδια μου
Καὶ στὰ πα. αθιρακίξ σου θε νᾶρχουνται
Τᾶνδόνια νὰ σοῦ ψάλλων τὰ τραγοῦδια μου.

III

Κουτὸς ὁ κόσμος καὶ τυφλὸς κακὸ λογεῖ ὀλοένα
Καὶ λέει, ἀγάπη μου γλυκειά, λόγια κακὰ γιὰ σένα
Κουτὸς ὁ κόσμος καὶ τυφλὸς λέει τὰ κρίματά σου
Γιατὶ δὲν ξέρει τὴ γλυκὰ ποῦν' τὰ φιλήματά σου

ΔI

Σὲ βλέπω νὰ μὲ χαιρετᾷς
Στὸν ἔπνο μου, ὦ παρθέναι!
Φιλῶ τὸ χῶμα ποῦ πατᾷς
μὲ μᾶτια δακρυσμένα

Μὲ χεῖρ' ἀνευρε, λόγια γλυκὰ
Μοῦ μίλησες καὶ πάλι
Μ' ἐκύταξες πονετικά
Κοινῶντας τὸ κεφάλι

Κ' ἐστάζαν ἀπ' τὰ μᾶτια σου
Καθάρια, κρουσταλένια
Σταλαγματιᾶς τὰ δάκρυα σου
Τὰ μαργαριταρένια

Μοῦ πες μιὰ λέξι τὸρφανὸ
Μοῦ δώκες κι' ἄνθη κρίνα,
Συλπῶ τὴ λέξι τὴν ξεχνῶ
Καὶ τᾶνθη;... πᾶν κ' ἐκεῖνα.

ΕΞΟΜΟΛΟΓΗΣΙΣ ΤΟΥ Α' ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΥ ΛΩΠΟΔΥΤΟΥ

(Ἐπιστολὴ πρὸς τὸν «Νουμᾶν»)

Ἀγαπητὲ «Νουμᾶ»

Ἐπιθετῶ ὅτι ἔχομεν καθῆκον ὅλοι οἱ φιλολογικοὶ λωποδῆται—τί τιμὴ νὰ εἶμαι ὁ πρῶτος!— τῆς ἀποκαλυπτικῆς ἐπιφυλλίδος σου, νὰ προσφέρωμιν τὴν συμβολὴν μας εἰς τὸν ἐξίλασμον αὐτὸν, μὲ συντριβὴν καὶ κατάνυξιν εὐλικρινοῦς μετανοίας. Καὶ ἀρχίζω δικαίωματι λωποδυτικῆς προτεραιότητος.

Ὁ ψευδώνυμος ἀστυνόμος σου, ὁ ὁποῖος ἐνεργεῖ εἰς τὴν ἐπιφυλλίδα σου, τὰς ἀλλήλους τῶν φιλολογικῶν λωποδυτῶν, μοῦ ἔκαμε μιάν εὐχάριστον ἀποκάλυψιν. Καὶ ἐπειδὴ θέλω νὰ εἶμαι εὐλικρινὴς—«Νουμᾶς» oblige—πρέπει νὰ ἐξομολογηθῶ ὅτι δὲν εἶνε ἡ πρώτη φορά κατὰ τὴν ὁποῖαν συλλαμβάνομαι ὡς λωποδύτης. Φαίνεται ὅτι τὸ νόσημα τῆς κλεπτομανίας μὲ ἐβασάνιζεν ἐκ μικρῆς μου ἡλικίας. Ὄταν ἤμουν μαθητὴς τῆς Β' τάξεως τοῦ γυμνασίου, ὁ ἀγαπητὸς μου διδάσκαλος κ. Ἰάκωβος Δραγάτσος, μᾶς εἶχε δώσει νὰ κάμωμιν μιάν ἐκθεσιν. Ἐκαμα κ' ἐγὼ τὴν ἰδικὴν μου. Τὴν ἐπαύριον ὁ καθηγητὴς, εἶδος εἰσηγητοῦ φιλολογικοῦ διαγωνίσματος, μᾶς ἀπήγγειλε τὴν κρίσιν του. Εἶπε τὰ καλὰ του καὶ τὰ κακὰ του δι' ὅλους. Εἰς ἐμένα ἐπέστρεψε περιφρονητικῶς τὸ χαρτί μου, μὲ μορφασμὸν ὑψίστης ἀνδρίας. Ἐκοκκίνισα κ' ἐπῆρα τὸ χαρτί μου, ὅταν μ' ἐκπλήξιν μου εἶδα εἰς τὸ τέλος τῆς σελίδος, μὲ μεγάλην κόκκινα γράμματα καὶ μιάν μεγαλειτέραν ὑπογραμμὴν τὴν καταδικὴν μου: ΞΕΝΗΣ ΧΕΙΡΟΣ ΟΖΕΙ—ΙΑΚ. Χ. Δ. Ἐκτοτε διὰ πολὺν καιρὸν ἤμουν ἰσπερήφανος διὰ τὸ κομματάκι αὐτὸ τοῦ χαρτιοῦ, τὸ ὁποῖον φυλάττω ἀκόμιν εἰς τὰ ἀρχεῖα μου. Μαζὶ μὲ αὐτὸ ἐτοποθέτησα χθὲς καὶ τὸ σχετικὸν φύλλον τοῦ «Νουμᾶ». Ἐπὶ ποῖαν συνάρτησιν ἰδεῶν κ' ἐγὼ δὲν ἤξεύρω.

Καὶ τώρα ἐξακολουθῶ τὰς ἐξομολογήσεις μου, λυποῦμαι δὲ διότι ὁ ἐπιφυλλιδογράφος σου δὲν ἐζήτησε τὴν συνεργασίαν μου, διὰ νὰ κάμῃ πληρεστέραν τὴν ἀστυνομικὴν του ἐκθεσιν καὶ νὰ μὲ ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τὸν κόπον τῆς ἐπιστολῆς αὐτῆς. Διότι ἐάν μοῦ ἐζήτησε τὴν συνεργασίαν μου εἰς ἓνα εἶδος προανακρίσεως, ἡ λωποδυτικὴ μου σκιαγραφία θὰ ἦτο ἀφ' ἑνὸς πληρεστέρα καὶ ἀφ' ἑτέρου ἀπυλλογμένη ἀπὸ μερικὰς ἀνακριθείας. Θὰ τοῦ ἔλεγα π. χ. ἔτι τοὺς ἀδελφούς Γκογκοῦ, τὸν Δ' Ἀνοῦντζιο, τὸν Μπουρζὲ καὶ τὸν Ρίσκιν δὲν ἔλαβα τὴν εὐκαιρίαν νὰ τοὺς λωποδυτήσω, διότι εἰς τὴν ἐποχὴν ὅπου ἀναφέρεται ἡ λωποδυσία μου δὲν μοῦ εἶχε δοθεῖ εὐκαιρία νὰ τοὺς συναντήσω. Μόνον ἐξ ἀκοῆς

τοὺς ἐγνώριζα, ἐπειδὴ δὲ ἐπιμένει ὁ ἀστυνόμος σας, πηγαίνω νὰ πιστεύσω μίπως μ' ἐκλεψαν αὐτοί. Ὅσον διὰ τὸν Μπουρζὲ δὲν ἐνθυμοῦμαι καλὰ, ἠξεύρω μόνον, ὅτι μολονότι τὸν συνάντησα πολὺ συχνὰ εἰς τὴν ζωὴν μου, δὲν μ' ἐσκανδαλίωσε ποτὲ εἰς βαθμὸν νὰ τὸ κάμω. Διὰ τὸν Δ' Ἀνοῦντζιο δὲν εἴμπορῶ νὰ δοκιασθῶ. Κάτι εἴμπορεῖ νὰ μοῦ ἐκόλλισε. Ἀλλὰ νὰ σᾶς πῶ τὴν ἀλήθειαν, ἡ συνείδησίς μου δὲν μὲ τύπτει πολὺ. Κατηγορήθη καὶ αὐτὸς διὰ τὸσας λωποδυσίας, μαζὶ μὲ τοὺς ἄλλους μεγάλους λωποδύτας τοῦ εἶδους αὐτοῦ (τὸν Βιργίλιον, τὸν Σαίξπηρ, τὸν Γκαίτε), ὥστε τοῦ ἤξιζε νὰ τιμωρηθῆ ὁμοιοπαθητικῶς. Ἀλλὰ κυρίως μὲ σκανδαλίζει ἡ κατηγορία τῆς λωποδυσίας τοῦ Ρίσκιν. Μέσα στὸν «Αἶνον» τοῦ κ. Νιρβάνια βρῖσκει κανεὶς ἀτόφιο τὸ Ρίσκιν». Καὶ βασανίζω τὴν μνήμην μου, τὴν πτωχὴν μου λωποδυτικὴν μνήμην. Ὄταν ἐπερνοῦσα μερικὰς ἀλυσμόντες ἡμέρας κάτω ἀπὸ τὰ ἔλατα τοῦ Αἶνου, γόλις ἐγνώριζα ἐξ ἀκοῆς τὸν πλουσιώτατον αὐτὸν Ἀγγλον. Τὰ Ἀγγλικά μου δὲν ἔφθιναν νὰ κάμω τὴν γνωριμίαν του. Πολὺ ἀργότερα μοῦ τὸν ἐσύστησε κάποιος Σιζερᾶν νομιζῶ—ἔχω καὶ μάρτυρας ἀξιοπίστους—καὶ εἶνε κατῆκός μου, ὅτι ἀκόμα δὲν κατάρθωσα νὰ τὸν καλογνωρίσω. Πῶς ἐγινε αὐτὴ ἡ λωποδυσία, δὲν τὸ καταλαμβάνω! Αὐτὸ ὅμως δὲν μ' ἐμποδίζει νὰ δεχθῶ τὸ δίπλωμα ποῦ μοῦ ἀπονέμει ὁ ἐπιφυλλιδογράφος σου. Εἶνε ἓνα δίπλωμα λωποδυτικῆς τιμῆς σὰν ἐκεῖνο ποῦ μοῦ ἀπένευμε ὁ ἀγαπητὸς μου διδάσκαλος καὶ φίλος κ. Δραγάτσος. Ἐάν ὅμως δὲν ἔκαμα τὰς λωποδυσίας αὐτὰς ποῦ μοῦ καταγγέλλει ὁ ἀστυνόμος σου, ἔκαμα πολλὰς ἄλλας τὰς ὁποίας δὲν γνωρίζεις. Ἐκλεψα τὸν Ἀνατόλ Φρανς, τὸν Φλωμπέρ καὶ ἄλλους πολλούς. Ἄν ἐχη καιρὸν εἴμπορῶ νὰ τοῦ ἐξομολογηθῶ μερικὰς λωποδυσίας καμμίαν ἡμέραν. Ἀρκοῦμαι νὰ τοῦ δώσω μερικὰ δείγματα. Παραδείγματός χάριν ἓνα χρυσὸ κόσμημα: «Ἡ σελήνη ἀνέτελλε ἀπὸ τὴν κορυφὴν τοῦ βουνοῦ», ἓνα ἄλλο «Ὁ φίλος ἔδινε μέσα εἰς τὰ κήματα» καὶ πολλὰ παρόμοια εἶνε κλεμμένα ἀπὸ διαφόρους τοὺς ὁποίους δὲν ἐνθυμοῦμαι τώρα.

Ἐπάρχουν ὅμως λωποδυσίαι καὶ σοβαρῶν ἀντικειμένων. Ὁ ἀστυνόμος σου λέγει ὅτι μέσα εἰς τὰ «Νοσήματα» τῆς Προσωπικότητος ἐκτὸς τῶν ἄλλων λωποδυσιῶν τὰς ὁποίας ἀναφέρω ὁ ἴδιος—ἔχω τὴν μανίαν βλέπετε νὰ ἐξομολογηθῶ ὁ ἴδιος τὰς λωποδυσίας μου—ὑπάρχουν καὶ ἄλλαι τὰς ὁποίας δὲν ἀναφέρω. Καὶ μνημονεύει ὁ ἀστυνόμος σου μερικὰ ὀνόματα ὅπως τοῦ Binet, τοῦ Paultan καὶ τοῦ Richet. Ἀλλ' εἶνε τὸσον πτωχὸν καὶ τὸσον τιποτένιο τὸ ἐπιπλό μου αὐτὸ, ὥστε σὲ βεβαιώνω ὅτι δὲν ἄξιζε τὸν κόπον νὰ γδύσω τόσα καταστήματα διὰ νὰ τὸ κατασκευάσω. Μοῦ ἔφθανε ὁ Ρημπῶ, διὰ τὸ

πρωχόν αυτό κατασκευάσμα τῆς βροφικῆς μου ἐπιστημονικῆς ἡλικίας, τὸ ὁποῖον πρὸ πολλοῦ ἐπέταξα εἰς τὰ σκουπίδια. Ἄν μέσα εἰς αὐτὸ ὁ ἀστυνόμος σου βρῖσκει μέρη, ἐκ τῶν ἀνικόντων εἰς τὴν κατάστασιν τοῦ Ριμπώ, τὰ ὁποῖα «ἔχουν» τέτοια δυνάμη καὶ ἀξία ἐπιστημονικῆς πηρατηρίσεως ποῦ δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ μὲ θανατώσῃ γιὰ σοφὸν καὶ νάναφωρῆν: «Τί τιμὴ γιὰ Ἑλλήνα ἐπιστήμονα νὰ γράφῃ τόσο δυνατὰ πράγματα!» ἀποφύμε πῶς δὲν εἰμπορῶ νὰ συμφωνήσω μαζί του. Ὅπως δὲν εἶναι ἀξιοὶ ἄνθρωποι, τοὺς ὁποῖους ἀναφέρει, εἶνε ἐντελῶς ἀθῶοι τῆς μομφῆς ποῦ τοὺς ἀποδίδει καὶ πρέπει νὰ τοὺς ὑπερασπισθῶ. Τὸ ἴδιον ἀπίνω κάτω ἔπαθε ὁ ἀστυνόμος σου καὶ μὲ τὴν «φιλοσοφίαν» τοῦ Νίτσε». Ὁ μόνος ποῦ εἰμπορεῖ νὰ παραπονεθῇ εἰς τὴν περιστάσιν αὐτὴν εἶνε ὁ πρωχὸς ὁ Λυχτεμπερξέ, τὸν ὁποῖον τόσο συχνὰ ἀναφέρω, ἔστω καὶ διὰ νὰ διαφωνήσω μαζί του σὲ μερικὰ μέρη. Δὲν ἀξίζει τὸν κόπον ὁ ἀστυνόμος σου νὰ ζητῇ καὶ ἄλλους συνεργάτας γιὰ ἓνα πρᾶγμα, ποῦ τὸ βλέπω τόσο πτωχὸ καὶ ἀτελές ὁ ἴδιος ἕστερον ἀπὸ κάμποσα χρόνια. Ὁ Φριτζ Μάουτνερ! Ἀλλὰ δὲν ἠξεύρω σκρίπ ἀπὸ Γερμανικὰ. Ποῦ νὰ τὸν γνωρίσω καὶ ποῦ νὰ μοῦ τύχη ἢ εὐκαιρία νὰ τὸν πλησιάσω. Die Nation! Ἀνάθεμά με καὶ ἂν γνωρίζω τὸ περιοδικὸν αὐτό. Ὁ André Gide! Ὁρῖζομαι εἰς τὰ κόκκαλα τοῦ Νίτσε, ὅτι δὲν γνωρίζω ἂν ἐνησχολήθη ποτὲ μὲ τὸν ποιητὴν τοῦ «Ζαροτούστρα». Ὅπως δὲν εἶνε πολὺ καλῶς ὁ ἀστυνόμος σου νὰ μοῦ ἀποδίδῃ τόσο καλὰς σχέσεις. Νομίζει κανεὶς πῶς ἐβάλλθηκε νὰ μὲ ἀποθεώσῃ. Καὶ σὺν ἐξομολογοῦμαι ὅτι ἀπὸ τὴν στιγμὴν ποῦ ἐνῆθασα τὴν χθεσινὴν σου ἐπιφύλαξιν, τὴν ἐπιβρα ἀπίνω μου. Χθὲς μάλιστα ἔβλεπα εἰς τὸν ἴπνον μου ὅτι ὅλοι αὐτοὶ, οἱ Γκογκουρ, ὁ Ράσκιν, ὁ Βινελ, ὁ Ραυχλαυ, ὁ Ριχέτ, ὁ Φριτζ Μάουτνερ καὶ ὁ Gide, ποῦ εἶχαν στήσει κροφίον, διὰ νὰ μὲ ἀμστεύσουν. Τί ὄνειρα ποῦ βλέπει κανεὶς, ἀγαπητὲ «Νουμά», ὅταν ἐξητὴν τὴν κακὴν συνήθειαν νὰ διαβάξῃ ἀποβραδὴς εἰς τὸ κρεβάτι του, ἔστω καὶ τόσο ἐυχάριστα πράγματα, ὅπως ἡ νέα σου ἐπιφύλαξι!

Καὶ διὰ νὰ τελειώσω, ἐπειδὴ σοῦ ἐξώμολογήθηκα παραπάνω μερικὰς λωποδυσίας τοῦ πρώτου εἶδους, τὰς ὁποίας δὲν ἐμυρίσθηκεν ὁ ἀστυνόμος σου. θὰ σοῦ ἐξομολογηθῶ καὶ μίαν ἄλλην δευτέρου εἶδους, διὰ νὰ ἐλαφρύνω τὴν συνείδησίν μου. Κάποιον μεταξὺ τῶν κλοπιμαίων μου, ἵππυρχει ἓνα πολύτιμον σκεῦος, τὸ ἔξις: «Τὸ ὕδωρ συγκρατεῖται ἀπὸ ὄξυγονον καὶ ἰδρωγόγονον». Τὸ πολύτιμον αὐτὸ σκεῦος, μεταξὺ μας, εἶνε προτὶν μᾶς φοβερῶς λωποδυσίας, τὴν ὁποίαν διέπραξα πρὸ ὀλί-

γων ἐτῶν. Δώσε μου τὸ λόγο σου ὅτι δὲν θὰ πῆς τίποτε εἰς κανένα, πρὸ πάντων εἰς τὸν ἀστυνόμον σου.

Καὶ τώρα, μὲ ἐλαφρὴν συνείδησιν, ἀναπαυόμενος εἰς τὰ ἱπόγεια τῆς ἀστυνομίας σου, κατόπιν μακροῦ καὶ ἐνδόξου λωποδυτικῆς σταδίου, περιμένω ἀνυπομένως ὄλους τοὺς ἄλλους λωποδύτας, ποῦ θὰ μοῦ στείλῃς. Στείλέ μου ὅσον εἰμπορεῖς περισσοτέρους. Μέσα εἰς τὴν φυλακὴν ἔχει κανεὶς ἀνάγκην ἀπὸ συντροφιά. Μὴν ἀπομονώσης τὸν ἀγαπητόν μου Ἐπισκοπόπουλον καὶ τὸν φιλιαντὸν μου Πορφύραν. Συνδέομαι μὲ τὸσπον φίλιαν καὶ πρὸς τοὺς δύο, ὥστε δὲν θὰ εἰμποροῦσα νὰ ζήσω χωρὶς αὐτοὺς εἰς τὸ ὑγρὸν αὐτὸ δεσμοτήριον.

Ἐκ τῶν φυλακῶν τῶν βαρυποίνων τοῦ «Νουμά»

19 Μαΐου 1903

Συγχωρεῖτε με καὶ ὁ θεὸς συγχωρεῖσαι σας
Ὁ δυστυχὴς σας φίλος
ΠΑΥΛΟΣ ΝΙΡΒΑΝΑΣ

ΣΤΕΦΑΝΩΤΕΟΝ

Ἐν μέσῳ δημηγύρεως σοφῶν καὶ ἀγγελίων, Πιεζῶν, λογίων, ποιητῶν, τῶν πλείστων πενικαλίων, Καὶ τελωνῶν καὶ νομικῶν καὶ δὲ καὶ γρημικῶν. Ἀπὸ τῆς ἔδρας μειδιῶν μὲ ὄμμα σμερδαλίον, Τάδ' ἔδειξεν ὁ Νεοκλήης:

— Φίλε, ἦτο μοιραῖόν!

Ἐγὼ, ὅστις σοὶ ἐπαρξάμην εἰς λευκῶμα ὄρῳτον τῶν νεκρῶν μου τῶν ἐτῶν ἔπος ὀβελιστέον:

«Λησμονεῖ, Τιμολέων,

«Διότι ὅστις λησμονεῖ δὲν ἐνθυμεῖται πλείονα—

Δίδω σοὶ δάφνην, ἀπαρχὴν ἐθνωρελῶν τροπαίων,

Ὅσπερ ὀργυγέλιον ὀμῶν τῶν μάλ' ἀπατακῶν

Ξενομανῶν καὶ μαλλιαρῶν, ἐκρύλων καὶ χυδαίων,

Νὰ σοὶ προσεῖπω κροφῶδῶν τὸ ρῆμά μου τ' ἀρχαῖον:

«Τοῦτο τὸ χλιδὸρρυχον ἔπαρε, Τιμολέων,

«Διότι, ἂν δὲν τὸ δελεῖς, δὲν θὰ τὸ λάβῃς πλείον».

ΧΑΜΑΙΑΔΕΩΝ

ἘΝΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟ ΓΡΑΜΜΑ

Φίλτατε Νουμά,

Πολὺ σωστὰ μιλεῖ ὁ Βάγγος στὴν «Ἐστία». Μοῦ φαίνεται ὅμως, ὅτι μεταξὺ τῶν δύο ἀντιθέτων μεθόδων—ἀπλοποιήσεως τῆς καθαρεύουσας καὶ συγκερασμοῦ τῆς δημοτικῆς μὲ στοιχεῖα τῆς καθαρεύουσας—ὑπάρχει οὐσιαστικὴ διαφορά, καὶ κατὰ τὴ γνώμη μου, μόνον ἡ δευτέρα θὰ λύσῃ τὸ ζήτημα, διότι μόνον ἡ δημοτικὴ ἔχει σύστημα καὶ πρέπει

ἀπὸ σύστημα ν' ἀναχωρήσουμε γιὰ νὰ φθάσουμε σὲ ἀποτέλεσμα, ἄλλοιῶς θὰ εἴμαστε πάντα πελαγωμένοι, ὅπως εἴμαστε τώρα.

Ὅτι τοὺς ριζοσπάστες δημοτικιστὰς «τοὺς βάζει στὴ θέσιν τοῦ» δ κ. Κρ., δὲν εἶναι ἡ κυριολεξία, ἀφοῦ δὲν συμβουλεύει νὰ στήσουμε ἀνδριάντα τοῦ Ψυχάρη. Ἴσως τὸν ἀνδριάντα ζητεῖ «νὰ βάλῃ στὴ θέσιν του». Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι τὴ γλῶσσα τοῦ Ψυχάρη τὴν βρίσκει τελείως δημοτικὴ καὶ τοῦ δίνει ἀπολύτως δίκαιον ὑπὸ ἐποψίν ἐπιστημονικῆ, ἀλλὰ τὴν θέλει λίγο πιὸ ἐλαστικὴ στὴν παραδοχὴ στοιχείων τῆς καθαρεύουσας. Ἐπίσης τὴ μετάφρασιν τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Παύλου τὴ βρίσκει πῶς ἔχει μεγαλειότερη ἀξία ἀπὸ ὅλες τῆς ἄλλες ὑπὸ ἐποψίν φιλολογικῆ.

Κι' ἔνα ἄλλο. Δὲ μοῦ φαίνεται δὰ καὶ τόσο ἀπίστευτον τὸ ἀνέκδοτον γιὰ τὸν νάπτη. Μήπως δὲν ξέρουμε ὅλοι μας ὅμοια γεννήματα τῆς καθαρεύουσας μῦθας ποῦ μᾶς δέρονει, ὅπως ἐτοῦτο π. γ. τὰ ψάρι εἶναι πτηνὰ (φτηνὰ); Καὶ ἂν ἐκεῖνη ἡ κυρία ἔκαμε διάκρισιν βαθμοῦ ἀπὸ τὸ ναυτὴν στὸ νάπτη, ποῖος μᾶς λέει πῶς καὶ ἄλλη κυρία ποῦ εἶπε τὰ πτηνὰ, δὲν ἔκαμε κάποιαν διάκρισιν φτηνείας ἀπὸ τὰ πτηνὰ στὰ φτηνὰ καὶ δὲν ὑπέθετε στὸ ἔθος τῆς καρδιάς της, ὅτι τὰ φτηνὰ—σὰν χυδαῖα ποῦ εἶναι—θὰ εἶναι καὶ λιγότερα φτηνότερα ἀπὸ τὰ πτηνὰ;

Ὅπως κι' ἂν εἶναι καὶ γιὰ νὰ μιλήσουμε σοβαρῶς, δὲ μᾶς ἐπιτρέπεται, νομίζω, νὰ ἐκρᾶζουμε δυσπιστία στὰ λόγια τοῦ κ. Κρουμβάχερ, ἔστω καὶ ἂν εἶναι διήγησιν ἀπὸ δεύτερον χέρι, προκειμένου γιὰ ἓνα πρᾶγμα δὲν εἶναι ἀπολύτως ἀδύνατον. Τώρα ἄλλο ζήτημα ἂν ἔπρεπε στὸ βιβλίον τοῦ κ. Κρουμβάχερ νὰ ἀναφέρῃ αὐτὴν τὴ σπάνια περίπτωσιν, ἡ ὁποία βέβαια, ὁμολογῶ καὶ ἐγὼ, δὲν εἶναι κατάλληλη γιὰ δεῖγμα χαρακτηριστικὸ τῆς καταστάσεώς μας. Ἀλλὰ αὐτὸ τὸ λαθαῖον τοῦ σοφοῦ καθηγητῆ ἔπρεπε ὁ Βάγγος νὰ τὸ ἀφήσῃ νὰ πνιγῇ μὲς στὸν ὠκεανὸ τῆς ἀγάπης ποῦ περιέχει τὸ βιβλίον τοῦ κ. Κρουμβάχερ τὸ νὰ ζητοῦμε δὲ καὶ «καλύτερον μεταχείρισιν» ἀπὸ ἓνα ἄνθρωπον, τοῦ ὁποίου ὁ ἀγνὸς φιλελληνισμὸς συναρπάζει τὸν ἀναγκώστη ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ὡς τὸ τέλος τῆς ὀμιλίας του, πολὺ φοβούμεναι μὲ τὴν ἀλήθειαν μήπως εἶναι σωστὴ ἀχαριστία.

Δικός σας

ΣΤ. Α. ΣΤΑΜΑΤΙΑΔΗΣ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΕΣ ΚΟΥΒΕΝΤΕΣ 3

Τ' ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΗΡΙΑ ΤΩΝ ΛΟΓΙΩΝ ΜΑΣ

Ἐχει γράψῃ ὁ κ. Ἄντωνος ἐκτὸς ἀπὸ ἄλλα πολὺμορφα ἔργα καὶ τὴν κωμῶδιον «Ἡ Νίκη τοῦ Λεωνίδα». Ὅταν πρωτοπαρυστάθηκε, ἡ ἐπιτυχία της σημειώθηκε ὡς γέγονος. Τὴν βρῆκαν ὅλοι πολλὴ ἐξυμνηστικὴν ὑπόθεσιν καὶ στὴν ἐκτέλεσιν καὶ ὁ κοσμάκης τὴ χειροκρότησιν. Μὰ τὰ χειροκροτήματα αὐτὰ μ' ὄλον τοῦ τὸ δικηνομπορεῖ νὰ τὰ ζητήσῃ, ἂν ἦταν δυνατὸ ν' ἀσκηθῆ, ἀπὸ τὸν τάφο του, ὁ μακρὸς καὶ ὁ Πῶλ-δὲ-Κῶκ. Ἴσως νὰ φανῇ παράξενον τοῦτο. Καὶ ὅμως ἕνα διαβάζει κανεὶς τὸ «Σταμψωνάκη τὸ Χοντροκέφαλον», ἓνα ἀπὸ τὰ πιὸ ἀστεῖα μυθιστορήματά του, θὰ βρῇ μέσα σὲ μερικὰ κεφάλαιά του, ὅλη τὴν ὑπόθεσιν καὶ ὅλα τὰ πρόσωπα τῆς «Νίκης τοῦ Λεωνίδα». Εἶνε ἐκεῖ καὶ ὁ ἐξ Ἄμερικῆς θεὸς καὶ τ' ἀνήψια του καὶ τὰ κωμώματα τοῦ θεοῦ, ὅτι ἦρθε φτωχὸς γιὰ νὰ δοκιμάσῃ τὰ μύθια του τὴν ὑπόθεσιν ἢ τοῦ κίνου, καὶ τὸ φανέρωμα σὲ τέλος ὅτι ἔφερον Ἄμερικανικὰ δολλάρια καὶ ὅλα τὰ ἔξυπνα μὰ καὶ χοντροκομμένα ἐπεισόδια. Στὸ τέλος τοῦ

δεκάτου ἐνάτου αἰῶνα νὰ ἐμπνέονται δραματογράφοι καὶ κωμωδιογράφοι ἀπὸ τὸ Ριμπώργ καὶ τὸν Πῶλ-δὲ-Κῶκ! Νοιώθω, μὰ τὴν ἀλήθειαν, μεγάλην ἀηδίαν νὰ κάθουμαι νὰ γράφω τέτοια πράγματα μὰ ἔλα ποῦ εἶνε ἀνάγκη νὰ τὰ ποῦμε ὅλα γιὰ νὰ δειχθῆ καλλίτερα τὸ σύστημα τῆς ἐργασίας τῶν κυρίων αὐτῶν; Στὴν ἴδια γρημῆ μὲ τοὺς παραπάνω μπαινέι καὶ κ. Πολ. Δημητρακόπουλος Πολυγράφος λόγιος ποιητῆς, διηγηματογράφος, μυθιστοριογράφος, δραματικὸς συγγραφέας, φιλόσοφος. Στεφανώθηκε πολλὰς φορὰς στὸ Λεσάβενο διαγωνισμὸν καὶ αὐτὸ εἶνε ἀρκετὸ, νομίζω, γιὰ νὰ δεῖξῃ τὴν ἀξίαν του. Ὁ ἄνθρωπος δὲν βρῆκεν ἀσχημὸν νᾶχη βοηθὸς καὶ ξένους συγγραφεῖς σ' ὅτι κι' ἂν ἔγραψε. Γι' αὐτὸν μπορεῖ νὰ πῆ κανένας ὅτι τὰ ἔργα του ἐγραφήκωνε τῆ σ υ ν ε ρ γ α σ ῖ α πο λ λ ῶ ν ξ ἔ ν ω ν λο γ ῖ ω ν Διαβάστε τὰ «Ἀπομνημονεύματα Ἀξιωματικοῦ» καὶ θὰ δῆτε πόσος Οὐγκὼ βεῖσκαται ἐκεῖ μέσα· σὲ κάθε σελίδῃ σχεδὸν θὰ εἶς χειρετῆ καὶ μιὰ φράσιν του, μιὰ σκέψιν του, σὰν πάλιν γινώρισμά σας. Τὸ ἴδιον καὶ στὰ δράματά του. Ἐγὼ πρόχειρον στὴ μνήμη μου τὸ «Γελοιοποιὸ τοῦ Βασιλιῆς». Ὁ κωμῶδης αὐτὸς γελοιοποιὸς—ἄνοστος, φιλόσοφος, χωρατατζῆς σὲ πολλὰς μεριὰς—εἶνε ἀελοφῶς τοῦ Τριβουλέτου, τοῦ κυριώτερου πρόσωπου τοῦ δράματος τοῦ Οὐγκὼ «Ὁ Βασιλεὺς διακεθάζει» καὶ πρωτοξάδερφος τοῦ γελοιοποιοῦ τοῦ «Βασιλεὺς Ἀθῆν», τῆς περιφημῆς τραγωδίας τοῦ Σαίξπηρ. Σὲ κάθε ὀμιλίᾳ τοῦ Ἑλλήνα γελο-

ποιοῦ βρίσκεις τὰ λόγια καὶ τίς σκέψεις τῶν Ἀγγλῶν γάλλων συνκιδίων του καὶ τὴν ψυχὴν τους ἀκόμη τὴν ἴδιαν. Δὲ χρειάζεται πολλὸς κόπος γιὰ νὰ τὸ καταλάβῃ κανένας αὐτὸ φτάνει μόνον νὰ προσέξῃ λίγο. Ὅσο γιὰ τὴν ὑπόθεσιν τοῦ δράματος δὲν ξεφεύγει καὶ πολὺ ἡ Ἑλληνικὴ ἀπὸ τὴ Γαλλικὴ. Καὶ ἡ ἐκτέλεσιν σχεδὸν ἡ ἴδιαν εἶνε. Ἐγραψε καὶ κωμῶδιον ὁ κ. Δημητρακόπουλος, ποῦ τὴν λέει «Ἀπὸ τὴ Γῆ στὸν Οὐρανόν», ἕμμετρην καὶ μὲ κλασικὸν ὕφος. Καὶ βέβαια δὲ μπορούσε νὰ γραφῆτενε ἄλλοιῶς, ἀφοῦ συνεργῆτης σ' αὐτὴν εἶνε ὁ Μολιῆρος. Ὁ ἄθνατος «Ἀμφιτρώων» τοῦ μεγαλειότερου κωμωδιογράφου τῶν αἰῶνων ὑστερὰ ἀπὸ τὸν Ἀριστοφάνη, φοροσε πάλιν Ἑλληνικὰ ρούχα, ὅπως στὴν ἀρχαιότητα, καὶ ἦρθε νὰ μᾶς πῆ πῶς ἐπολιτιγραφήθηκεν Ἑλληνας, γιὰ χιτῆρι τοῦ κ. Δημητρακοπούλου, ποῦ ἐκόπιασε τόσο νὰ τὸν πᾶρη ἀπὸ τὸ Μολιῆρον. Γιὰ τὴ «Διδῶ» τοῦ ἴδιου συγγραφέα κᾶπου ἐγράφηκε ὅτι εἶνε κλεμμένη ἀπὸ τὸ Ἰταλικόν. Αὐτὸ δὲ μπορεῖ νὰ τὸ βεβαιώσῃ κανένας, προτοῦ ἀποδείχθῃ φανερὰ ποῖα εἶνε ἡ Ἰταλικὴ «Διδῶ» καὶ ποῖος τὴν ἔγραψε. Νὰ λέμε μόνον καὶ χωρὶς ν' ἀποδείξουμε, δὲν εἶνε σωστὸ οὔτε καὶ τίπο. Θέλησεν ὁκόμα ὁ κ. Δημητρακόπουλος νὰ φιλοσοφήσῃ μὲ καθαρὰ φιλοσοφίαν καὶ ἔγραψε τὰς «Δύο Διαθέσεις», ὅπου μᾶλα ὁ πετεινὸς του. Τὸ πρᾶγμα κάνει πολλὴν ἐντύπωσιν γιὰ τὴν πρωτοτυπίαν του καὶ ἐκτινέται κάθε ἔν-